

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

Шапіро Володимир Йосипович

УДК: 821.161.2:82-1 «192» (043.3)

**ПОРІВНЯЛЬНО-ТИПОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ
ВИДОВИХ І ЖАНРОВИХ МОДИФІКАЦІЙ
УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ 20-Х РОКІВ ХХ СТ.**

Спеціальність 10.01.01 – українська література

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук

Тернопіль – 2015

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі української літератури Запорізького національного університету Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор філологічних наук, професор
Шевченко Віталій Федорович,
Запорізький національний університет,
професор кафедри української літератури.

Офіційні опоненти: доктор філологічних наук, професор
Сеник Любомир Тадейович,
Львівський національний університет
імені Івана Франка, професор кафедри української літератури імені
академіка Михайла Возняка;

кандидат філологічних наук, доцент
Качмар Віра Михайлівна,
ПВНЗ «Івано-Франківський університет права
імені Короля Данила Галицького»,
доцент кафедри реклами і зв'язків з громадськістю.

Захист відбудеться 10 вересня 2015 р. об 11.00 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 58.053.02 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка за адресою: 46027, м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (46027 м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2).

Автореферат розіслано 7 серпня 2015 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

С.В. Бородіца

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Історія української літератури 20-х рр. ХХ ст. формувалась під посиленням впливом суспільно-політичних процесів. Цей період вважається відродженням української культури, зокрема літератури, з домінуванням новаторських ідей, експериментів із формою та змістом, нових жанрово-стильових модифікацій. Але ця мистецька свобода тривала недовго, бо в 30-х рр. ХХ ст. більшість активних літераторів та діячів культури було репресовано.

У наші дні увагу дослідників усе частіше привертають інтертекстуальні зв'язки української поезії із зарубіжною культурною спадщиною, використання європейських канонічних форм і жанрів. Видо-жанрові особливості української поезії досліджені недостатньо. У 20-х рр. відбувся «вибух» поетичних форм, унікальність якого полягає в поєднанні стилів, які у світовій літературі розвивалися поступово, виникаючи послідовно, на відміну від України, де вони співіснували і взаємодіяли.

Українську поезію 20-х рр. досліджували О. Білецький, В. Брюховецький, І. Дзюба, М. Жулинський, І. Качуровський, Г. Клочек, Ю. Ковалів, Н. Костенко, Ю. Лавріненко, Л. Новиченко, Е. Соловей, Л. Темченко, Ю. Шерех та ін., які переважно зосереджували увагу на творчості окремих авторів. Поодинокими і несистемними є огляди, аналізи поетичної спадщини творчих об'єднань, груп, шкіл, представників стильових течій в історико-літературному контексті, як-от монографія Ю. Коваліва, в якій автор досліджує романтичну стильову течію в поезії 20-х рр. Стосовно проблеми жанрів відзначимо працю Т. Іванюхи «Трансформація жанрів античної літератури в творчості неокласиків», де розглянуто спільні основи античного класицизму та української неокласики, проте це лише одна з граней українського поетичного спадку зазначеного періоду. Констатуємо, що генетичні й типологічні зв'язки, рецепції й трансформації видів, жанрів і жанрових різновидів із позицій нових досягнень генології, герменевтики і компаративістики досі системно не вивчалися.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю цілісного вивчення видового і жанрового різноманіття української поезії 20-х рр. ХХ ст. Осмислення генологічних домінант творів українських поетів розширить уявлення про шляхи художнього збагачення української поезії, дасть можливість по-новому потрактувати традиційні й новаторські ознаки в ній, еволюційний рух від наслідування та стилізації окремих видових і жанрових моделей до різноманітної та складної їх трансформації, самобутності варіантів, створених на основі класичних зразків, онтологічну єдність прототекстів (архітекстів) і метатекстів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконане на кафедрі української літератури Запорізького національного університету в межах комплексної наукової теми «Літературний процес: проблеми типології і спадкоємності». Тему роботи

затверджено на засіданні бюро Науково-координаційної ради НАН України з проблеми «Класична спадщина та сучасна художня література» (протокол № 3 від 20.09.2011 р.).

Мета дослідження – систематизувати й науково обґрунтувати видову й жанрову класифікацію генетичних і типологічних зв'язків української поезії 20-х рр. ХХ ст. з європейськими канонічними структурами, оновленими українськими традиційними змістоформами.

Поставлена мета передбачає виконання таких **завдань**:

- розкрити теоретичні засади визначення формо-змістових ознак, видно-жанрової структури поетичних творів;
- по-новому інтерпретувати генезу й диференціацію видів лірики;
- визначити видову класифікацію української поезії 20-х рр. ХХ ст.;
- виділити поетичні твори в окремі видові групи й охарактеризувати їх;
- виявити та обґрунтувати типологічні жанрові і внутрішньожанрові зв'язки й елементи;
- висвітлити діалектику взаємодії зовнішніх жанротвірних чинників (життєвий матеріал, художньо освоєний поетами напрям, традиції, канони й новаторство) із внутрішніми (вибором мотивів, їх системою, ліричними героями, образотвірними засобами, хронотопом, строфікою, метрикою);
- встановити трансформації форм та ідей у їхньому співвідношенні із запитами й потребами часу, пошуками нового художнього синтезу;
- охарактеризувати строфічні і метричні форми поетичних текстів.

Об'єктом дослідження є поезія 20-х рр. ХХ ст., зокрема таких авторів: М. Бажана, Ю. Дарагана, М. Драй-Хмари, Д. Загула, М. Зерова, М. Йогансена, Ю. Липи, Є. Маланюка, Є. Плужника, В. Поліщука, М. Рильського, М. Семенка, В. Сосюри, О. Стефановича, П. Тичини, Д. Фальківського, П. Филиповича.

Предмет дослідження – видове і жанрове різноманіття поезії українських митців у контексті вершинних здобутків зарубіжної та української літератур початку ХХ ст., її строфічні й метричні форми.

Теоретико-методологічною основою роботи є концепції М. Бахтіна про «діалогічність» текстів, праці С. Аверінцева, В. Антофійчука, Г. Вервеса, О. Галича, М. Гаспарова, Г. Гачева, Т. Гундорової, М. Грабар-Пассек, В. Дурова, М. Зерова, Т. Іванюхи, І. Качуровського, Ю. Коваліва, Н. Копистянської, Н. Костенко, К. Леві-Строса, О. Лосева, Ю. Лотмана, В. Марка, Є. Мелетинського, В. Моренця, Л. Новиченка, А. Нямцу, Л. Сеника, Г. Сивоконя, Е. Соловей, А. Ткаченка, М. Ткачука, О. Турган, П. Филиповича, І. Франка, Д. Чижевського, Ж. Чистякової, К.-Г. Юнга, К. Ясперса про взаємозв'язки традицій і новаторства у давніх і сучасних літературах,

про проблеми видів і жанрів, міфології та поезики, а також О. Веселовського, Р. Гром'яка, Д. Дюришина, В. Жирмунського, Ю. Кристевой, Д. Наливайка, В. Просаловой, Н. Фатеевой з компаративістики й імагології.

У роботі використано історико-генетичний, історико-функціональний, історико-порівняльний і структурний **методи дослідження**, які дали змогу проаналізувати й покласифікувати види й жанри поезії, простежити їх еволюцію. Методи аналізу й синтезу, системний підхід дозволили виявити спільні і відмінні риси творів українських і зарубіжних поетів.

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що *вперше* замість традиційного тематичного поділу лірики на громадянську, філософську, інтимну й пейзажну запропоновано її видову класифікацію, на основі якої виокремлено і здійснено аналіз 30 видів української поезії 20-х рр. ХХ ст., перегляд класичних ідейно-естетичних та історико-літературних уявлень про особливості трансформації світових художніх взірців на українській національній основі; удосконалено шляхи обґрунтування типологічних жанрових і внутрішньожанрових зв'язків, способи інтерпретацій жанрових різновидів, їхнього оновлення; по-новому розглянуто процеси трансформації поетичних форм відповідно до запитів і потреб часу, метричних і строфічних структур художніх текстів, їх інтертекстуальних подібностей і відмінностей.

Теоретичне значення роботи полягає в систематизації та введенні в науковий обіг видової класифікації поезії, удосконаленні теоретико-методологічних засад аналізу взаємодії зовнішніх видо- і жанротвірних чинників (життєвий матеріал, художньо освоєний поетами напрям, традиції і новаторство) із внутрішніми (вибором мотивів, образотвірними засобами, метрикою, строфікою), у висвітленні текстуальних ознак поетичних текстів і встановленні типологічних зв'язків між ними, трансформації класичних форм у версифікаційній еволюції.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання для подальшої розробки системи видових і жанрових модифікацій поезії. Матеріали роботи будуть актуальні при підготовці і викладанні нормативних навчальних курсів у вищій школі, спецкурсів і спецсеминарів, при написанні курсових, дипломних і магістерських робіт з історії української літератури першої половини ХХ ст., а також із теорії літератури.

Апробація результатів дослідження. Окремі розділи і дисертацію загалом було заслухано, обговорено та схвалено на засіданнях кафедри української літератури Запорізького національного університету. Основні положення роботи представлені у доповідях на наукових і науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема міжнародних: «Українська література в загальноєвропейському контексті» (Ужгород, 2011), «“Що водить сонце й зорні стелі”: поезика любові в художній літературі» (Бердянськ, 2012); всеукраїнських: «Українська література в контексті світової: теоретичний, історичний, методичний та перекладацький аспекти» (Черкаси,

2012), «Слобожанщина: літературний вимір» (Луганськ, 2012), «Література і місто: художній поступ» (Луганськ, 2012), «Література й історія» (Запоріжжя, 2012, 2014), «Творчість Євгена Маланюка в контексті вісниківського неоромантизму: культурна епоха, ідеї, художньо-стильові тенденції» (Кіровоград, 2013), «Інтертекстуальність / інтерсуб'єктивність у літературознавчому і художньому дискурсах» (Донецьк, 2013), «Запорожжя в гуманітарному дискурсі» (Запоріжжя, 2013). Матеріали дисертації апробовані в доповідях на щорічних наукових конференціях професорсько-викладацького складу Запорізького національного університету (2012, 2013, 2014).

Публікації. Основні положення й результати дослідження викладено в десяти одноосібних статтях, вісім з яких опубліковано у фахових виданнях України, одна – в закордонному часописі.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них і загальних висновків та списку використаних джерел, що нараховує 157 позицій. Загальний обсяг роботи – 205 сторінок, із них – 188 сторінок основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **Вступі** обґрунтовано вибір теми дослідження, визначено її актуальність, мету й завдання, стан вивчення проблеми, об'єкт і предмет аналізу, аргументовано наукову новизну, теоретичне та практичне значення роботи, наведено дані про апробацію її результатів і публікації, описано структуру й обсяг.

У **першому розділі «Теоретичні проблеми інтерпретації видів і жанрів поезії»** визначено поняття роду, виду, жанру, жанрового різновиду й синтезу. Здійснено огляд різноманітних підходів до класифікації літературних творів. Для новітніх концепцій характерна тенденція до виокремлення змінних та стійких ознак твору. В такому аспекті вважаємо п'ятиступеневий поділ (рід, вид, жанр, жанровий різновид і синтез (модифікація)) у контексті сучасних літературознавчих досягнень найперспективнішим. Виходячи із цих позицій, категорія виду є провідною у дослідженні лірики. Вузким і неповним, на наш погляд, є традиційний тематичний поділ лірики на громадянську (або політичну), філософську, пейзажну, любовну (або інтимну). Окремі дослідники, зокрема Г. Поспелов, розмежовували види лірики на основі різних її функцій – медитативну, що зосереджується на певному душевному стані чи комплексі почуттів, думок; медитативно-зображальну, що передає ставлення до подій об'єктивного світу; персонажну, об'єктом зображення якої є особистість; оповідну, що виражає дії та рухи у просторі й часі; описову, яка відтворює події у статиці. А. Ткаченко здійснює видовий поділ за такими складниками: виражальна (автопсихологічна, рольова, медитативна, сугестивна, описова, експресивна), тематична (пейзажна, урбаністична, інтимна, міфопоетична), тональнісна (мінорна, мажорна, героїчна, комічна, драматична).

Певне розкриття через категорію виду інформації про зміст і форму твору дає нам підстави вважати доцільнішою концепцію тематичного поділу І. Качуровського, який виокремив 20 видів лірики: пейзажна (крайобразна), мариністична, екзотична, екологічна, рустикальна (описує сільськогосподарську працю), хуторна, кладовищенська, урбаністична, тюремна, ностальгійна, лірика спогадів, медитативно-філософська, еротична, ситуаційна (відтворює конкретну дію чи подію), трудова, геронтологічна (про вікову зрілість, старість), транспозитивна (про твори інших видів мистецтва), про поезію і поетів, про книжку, відгуки давніх жанрів.

Постійно змінюється, трансформуючись під впливом нових концепцій та інтерпретацій, і поняття жанру. Літературознавчі словники, довідники, енциклопедії, монографії, колективні праці науковців засвідчують, що жанр має різне смислове наповнення, вживається як загальнотеоретичне поняття, яке називає узагальнені властивості художніх творів певного типологічного роду різних епох і літератур, окремої доби, напряму або стилю конкретного автора.

М. Бахтін писав, що жанр за своєю природою відображає найстійкіші, «віковічні» тенденції розвитку літератури і має незмінну основу, яку він називав «пам'яттю жанру». За концепцією науковця, жанр і його різновиди визначаються хронотопом – взаємозв'язком часових і просторових відношень у творі, формою «соціального спілкування», своєрідним містком між автором і читачем. Залежно від естетичної сутності жанру дослідники виділяли два підходи: змістовно-формальний (М. Бахтін, Ю. Тинянов) і проблемно-змістовий (Г. Поспелов). Б. Томашевський називав жанром систему групування прийомів у творі, які розвиваються, еволюціонують, збагачуються новими ознаками. За його обґрунтованими спостереженнями, жанри розмежовуються на різновиди.

Б. Ярхо виділяв два пріоритетні завдання жанрології – класифікацію і градацію жанрів. Перша повинна охопити фонічні, фоніко-стилістичні, фоніко-поетичні, генетико-морфологічні й інші провідні ознаки творів, а друга – провести аналогії з біологічними та природними системами.

Американські літературознавці Р. Уеллек та О. Уоррен у теорії жанрів надавали перевагу зовнішній формі (структурі та розміру творів). Представник французької школи структуралізму Ц. Годоров, розмежовуючи три аспекти літературного твору – словесний, синтаксичний і семантичний, вважав, що текст може маніфестувати більше одного жанру. Інший структураліст Ж. Женетт відзначав умовність жанрових класифікацій, можливість творів синтезувати ознаки різних жанрів.

Розглядати жанр у чотирьох сферах пропонує Н. Копистянська: перша розкриває жанр як сталі теоретичне поняття, друга – його динаміку в певній історичній епосі, напрямі, течії, третя – відображає його національну своєрідність, четверта – конкретизує авторський зміст твору, його модифікацію. Дослідниця наголошує на необхідності враховувати взаємозв'язки, взаємопереходи,

взаємозумовленості, взаємозалежності усіх чотирьох жанрових систем – загальнотеоретичної, історичної (епохи, напряму), національної, індивідуальної.

Перегляд родо-видо-жанрової вертикалі пропонує когнітивна теорія жанру, яку обґрунтовує Т. Бовсунівська, подаючи такі його варіанти: жанр / метажанр / архіжанр та жанр / модифікація / трансформація.

У визначенні жанрового різновиду теж відсутня чіткість формулювань. Н. Копистянська зазначає, що різновид – це відокремлення нового утворення з відмінними рисами від загального поняття жанру. До них можуть належати в поезії строфічна та метрична будови, ритм, лексика, семантика, змістові, стильові й тональнісні особливості.

Жанровий синтез спостерігається в тому випадку, коли твір має суттєві ознаки іншого жанру й утворюється симбіоз двох жанрів, що становлять цілісність.

Українські поети у 20-х рр. ХХ ст. рідше вдаються до канонічних жанрів, надаючи перевагу оригінальним поетичним формам.

У другому розділі «Класифікація видів української поезії 20-х років ХХ ст.: новизна поділу» в проаналізованій сукупності творів виокремлено тридцять видів лірики. Встановлено, що найчастіше митці зверталися до медитативно-філософської поезії, потім – пейзажної, поезії кохання, революційної, мистецької лірики. Рідше автори творили історичну поезію, лірику фатуму.

Розглядаючи медитативно-філософську поезію, констатуємо, що в ній переважає медитативна складова. Її популярність викликана соціальними, політичними змінами в суспільстві, оскільки людині треба було пристосуватися до нових обставин, знайти своє місце в житті. Усі ці проблеми, переживання, роздуми втілилися в чималій кількості творів медитативного спрямування. Філософський аспект в українській поезії того часу активізували «неокласики».

Тема природи поширена в поетичній творчості більшості письменників. У природі вони вбачають джерело краси і гармонії, тобто пейзажна лірика є традиційною для нашої поезії, а тому, коли настала нова доба із вимогами створити нову літературу, натуралістичний складник сприймався як атрибут застарілих традицій.

Поезію кохання фіксуємо практично у всіх поетів, але не завжди як провідну. Співцем кохання вважають В. Сосюру. Цій тематиці приділяли чимало уваги М. Бажан, Ю. Липа, М. Рильський і, що цікаво, М. Семенко, В. Поліщук – поети, які проголошували створення нової лірики, хоча й зверталися до неї не так часто.

Революційна лірика – ще один із провідних поетичних видів, який домінував у творчості Д. Загула, Є. Плужника, В. Поліщука, В. Сосюри, П. Тичини та ін. До такої поезії рідко вдавалися «неокласики» (виявлено лише кілька прикладів) і поети-емігранти. Популярність революційної тематики зумовлена захопленням українських митців соціальними зрушеннями, сподіванням на

краще майбутнє. Проте із часом цей запал ослаб і активізувалися політичні мотиви, з'явилася брутальна й образлива лексика, нівелювалася естетична складова. Репресії та арешти зумовили зміни у поглядах поетів. Показовою є творчість П. Тичини, в якій митець пройшов шлях від захоплення революцією, потім розпачу, нерозуміння, а згодом став одним із провідних співців владного режиму.

Поширеність мистецької лірики забезпечили насамперед «неокласики». Вони намагалися вибудувати образ поета, який би у своїй творчості сповідував мистецькі і загальнолюдські цінності. Натомість у поезії інших письменників домінував політичний складник, їхня діяльність підпорядковувалась не естетичним, а політичним ідеалам.

Історичну поезію культивували поети в еміграції. У ній постають славні сторінки минулого, покликані пробудити національну свідомість сучасників. Митці осмислювали причини поразки у визвольній війні, намагалися їх зрозуміти, щоб уникнути в майбутньому.

Поряд з історичною розглядаємо фатумну лірику, яка дещо споріднена з революційною, оскільки вони мають спільний фактичний матеріал (революція, громадянська війна). Переважає вона у творчості Д. Фальківського, поширена у доробку Є. Плужника, не раз звертався до неї П. Тичина у збірці «Замість сонетів і октав».

В урбаністичній поезії того часу змальовані картини тогочасного міста як центру наукових досягнень і активного громадського життя. У цей період починають з'являтися зразки технічної поезії, де оспівуються здобутки НТР та індустріалізації. Часто провідним образом такої поезії був Дніпрогес, який виступав символом швидкого промислового розвитку і технічних здобутків.

Серед менш численних поетичних видів виокремлюємо мариністичну лірику у М. Драй-Хмари, Д. Загула, Є. Плужника, В. Поліщука, П. Филиповича. Ностальгійна поезія посідає чільне місце у творчості Є. Маланюка, М. Йогансена, М. Семенка, а також Д. Загула. Найчастіше до лірики спогадів вдавався Д. Фальківський, крім нього, такі твори у доробку мають М. Драй-Хмара («Черкаси»), В. Поліщук («Моє дитинство»), О. Стефанович («Спомин»). Загалом фіксуємо більше десятка творів трудової лірики, зокрема в М. Йогансена («Рибалки»), В. Поліщука («Фабрична»), М. Рильського («Труд»). До сімейної лірики зверталися М. Драй-Хмара, М. Рильський, В. Поліщук. У творчості П. Тичини знаходимо поезію еротичного виду («На світанні»), а в М. Йогансена – геронтологічного («Реакція»). Приклади утопічної і мандрівної лірики знаходимо відповідно у М. Драй-Хмари («Місто майбутнього») і М. Рильського («Мандрівники»).

Цілеспрямована й виразна турбота про жанрову гармонійність, красу і віртуозність текстів зумовила звернення українських поетів 20-х рр. ХХ ст. до досвіду світового письменства, трансформації українських традицій, мистецької переоцінки літературних надбань, що досліджено у третьому розділі «Трансформація жанрів зарубіжної й української поезії у творчості поетів 20-х років ХХ ст.».

У підрозділі 3.1 «Типологічні домінанти античних жанрових структур й оригінальної поезії 20-х років ХХ ст.» з'ясовано, що античні жанри активно використовували «неокласики». У поетичному доробку М. Зерова наявні цикл «Елегійні дистихи» і два десятки окремих творів, що містять жанрові домінанти елегії. Елегійними мотивами і настроями пройнята медитативно-філософська поезія М. Драй-Хмари, М. Рильського, П. Филиповича.

Туга за Батьківщиною, розпач і осмислення трагічних причин поразки українського народу у визвольних змаганнях 1917-1920 рр. сповнюють елегії поетів еміграції: Ю. Дарагана (цикли «Рожево-біле», «Жіноче», твори про кохання, історична поезія, зокрема вірш «Малуша»), Ю. Липи («Ти, серце, змучене коханням і журбою»), О. Стефановича («Коли гай на обрію квітне»), Є. Маланюка («Під чужим небом»).

Жанр елегії у поетичній творчості М. Бажана, В. Сосюри, Д. Загула, Д. Фальківського, Є. Плужника, М. Йогансена, В. Поліщука, М. Семенка характеризується зворушливими настроями взаємної любові й нерозділеного почуття, сумом за рідним краєм, ностальгією за нездійсненим.

Розкриваючи засобами літератури, зокрема жанру екфразису, твори малярства, архітектури, скульптури, музики тощо, М. Бажан (триптих «Будівлі»), М. Драй-Хмара («Симфонія»), М. Рильський («Фокстрот», «Музика»), П. Тичина («Балетна студія») та ін. наповнювали їх символами еволюційного розвитку суспільства, філософськими роздумами. Захоплення мистецтвом кіно у поезії відтворив П. Филипович.

Епіграми М. Зерова (на Д. Загула, М. Вороного, П. Тичину, О. Олеся, М. Філянського), П. Филиповича (на М. Семенка і Г. Косинку) збагатили цей давній і лаконічний жанр сатиричної поезії дотепним, дошкульним змістом, виразними ознаками гумористичного викладу. Із ще одним античним жанром – епітафією співвідносимо одинадцять творів кладовищенської лірики початку ХХ ст.: М. Йогансена (на смерть В. Еллана), П. Тичини (на смерть Г. Михайличенка), М. Зерова, М. Драй-Хмари, В. Поліщука (пам'ять про померлих родичів).

Зверталися поети того часу і до таких «неактивних» жанрів, як гімн («Гімн жінкам», «Металеві віхи» В. Поліщука, «Гімн-прокламація» Д. Загула), дифірамб (цикл «Дифірамби» Д. Загула, що возвеличує пісню, водоспад, весну, сонце).

У підрозділі 3.2 «Інтертекстуальні зв'язки української поезії 20-х років ХХ ст. з європейськими канонічними жанрами XVII-XIX ст. і з давніми українськими змістоформами» доведено, що найпопулярнішим серед новіших європейських канонічних жанрів був сонет. 86 його вірців у пейзажній і мистецькій ліриці М. Зерова презентують такі жанрові якості, як: родово-жанрова дифузія, антитетизм, інверсія, стрижнева будова. 14 сонетів М. Драй-Хмари написані переважно за італійською та французькою традиціями з дотриманням принципу «теза – антитеза – синтез» й обґрунтуванням індивідуально-авторської світоглядно-філософської концепції та проблематики. Німецько-російський тип жанрової форми переважає в медитативно-

філософській, мистецькій, ремінісцентній, любовній, пейзажній ліриці М. Рильського (41 поезія). З англійським видом цього жанру співвідносно присвячені П. Кулішу й Т. Шевченку сонети Є. Маланюка, із німецько-російським – любовні поезії. Більша частина сонетів М. Бажана відносно до любовної лірики, кілька його творів мають фольклорні мотиви. У «Розхитаному сонеті» В. Поліщука порушено канонічні ознаки жанру.

Можливості давньофранцузького жанру оригінально використав П. Тичина у творі «Ронделі», який зараховуємо до революційної лірики. На непросту долю матросів, випробування, які приховує для них океан, звернув увагу М. Йогансен у єдиному в його доробку ронделі («Рондель»). Рондо М. Рильського «Тиша», присвячене розкриттю душевного стану творчої людини в час натхнення, теж є єдиним зразком цього середньовічного французького жанру в українській поезії 20-х рр. ХХ ст. Як і єдиний тріолет М. Драй-Хмари «Горять священні орифлами», що передає революційний настрій.

Вимог до змісту (любовна поезія суму за коханою) і форми газелі – жанру перської літератури – дотримувався В. Поліщук, у поетичній творчості якого знаходимо і приклади японського жанру танки в пейзажній ліриці.

У «Псаломі залізу» П. Тичина, використавши жанр релігійного походження, відобразив активний розвиток індустріалізації в Україні початку ХХ ст. та витіснення з життя духовних цінностей. На противагу у «Псалмах степу» Є. Маланюка осмислюється історія України, автор говорить про відродження національного духу, гідності, самосвідомості українців.

Традиційні ознаки балади (пристрасні герої, фантастичні елементи) увиразнили В. Сосюра («Перстень»), М. Йогансен (цикл «Балади» у збірці «Ясен», книга «Балади про війну і відбудову»), Ю. Липа («Балада»). Є. Маланюк у «Варязькій баладі» модифікував цей жанр, вдаючись до дегероїзації, дорікаючи Степовій Елладі (Україні) за пасивність у боротьбі за свободу.

У низці поем М. Бажана («Боєць 17-го патруля», «Розмова двох сердець»), М. Драй-Хмари («Поворот», «Ведмідь-гора», «Констанца»), В. Сосюри («Червона зима», «Робфаківка», «Нальотчиця», «Золотий ведмедик») психологічно моделюються долі людей, які брали участь у революції, громадянській війні та по-різному реалізували себе у складній постреальності. Сповнені філософськими алегоріями, символами поеми «Гофманова ніч» і «Гетто в Умані» М. Бажана. Утопічною назвав поему «Комуна» М. Йогансен. «Прерію зорь» М. Семенко кваліфікував як «поему-роман», хоча цей жанровий синтез не обґрунтований ні змістом, ні формою.

Фольклорні жанри теж зазнають оновлень та модифікацій. Так, колискова як самостійний літературний жанр із казковими формозмістовими компонентами прочитується в «Колісковій» В. Поліщука, а в «Колісковій» М. Бажана домінують революційні мотиви: мати розповідає синові про батька-робітника, який загинув у боротьбі за права пролетаріату. Живними піснями є

«Обжинкова» Д. Загула, «Колосом стигне слово» П. Филиповича, де косовиця як збирання врожаю асоціюється із суспільними перетвореннями. Щедрівками номінував кілька своїх творів В. Поліщук, у яких замість традиційних на початку нового року побажань щастя, здоров'я, багатства звучить політична пропаганда. Такими ж мотивами наповнена і його «Веснянка», в якій автор закликає родитися не пшеницю чи жито, а зброю для боротьби: «Нехай посходять рясно / Мечі повстань». Жанрову модернізацію спостерігаємо і в «Думі про Бармашиху», в якій сімдесятирічна героїня підіймає революційне повстання.

Надмірна заідеологізованість властива дев'ятьом байкам В. Поліщука, який закликає незможників підтримувати радянську владу й перемагати кривдників – панів і куркулів.

У підрозділі 3.3 «Особливості строфічного і метричного складників української поезії 20-х рр. ХХ ст.» встановлено, що українські митці оновлювали віршові форми, постійно експериментували, звертаючись до канонічних строф. Цикл «Елегійні дистихи» М. Зерова, інші варіанти дистиха М. Драй-Хмари, Д. Загула, М. Рильського художньо викінчені, мистецьки зразкові. Високих оцінок заслуговують дантівські терцини вірша «Кошмар» і поеми «Ведмідь-гора» М. Драй-Хмари, терцини «Буря», «Посуха» М. Рильського, «Згадка» Д. Загула. До шестирядкових строф поети вдавалися рідко: знайдена лише одна класична секстина в П. Тичини («Свобода, рівність і любов»), приклади секстетів спостерігаємо у творчості М. Бажана, Ю. Дарагана, Д. Загула, М. Рильського, В. Сосюри, П. Тичини. Октавами написані поема «Чумаки», вірші «Фантастичний фрегат», «Сіно» М. Рильського, октетами – твори багатьох українських поетів 20-х рр. ХХ ст. Найпоширенішою строфою був катрен. Поділу поезій на строфи уникали авангардисти, зокрема М. Семенко.

Тенденція трансформування жанрів, строф позначилася і на метриці. Найпопулярнішим віршовим розміром був ямб: наприклад, частка написаних ним поезій М. Зерова становить дев'яносто три відсотки, у М. Драй-Хмари – майже сімдесят, у П. Филиповича – шістдесят, у М. Рильського – п'ятдесят два, більше половини – у Д. Фальківського, В. Поліщука, М. Бажана, Є. Плужника. Цим розміром створена третина поетичних текстів В. Сосюри, О. Влизька, Д. Загула, М. Йогансена. Але найбільша кількість поезій, написаних ямбом, представлена у творчості П. Тичини. А в доробку М. Семенка досліджуваного періоду ямбічних поезій не виявлено, що свідчить про його авангардне письмо.

Серед трискладових розмірів найпоширенішим є анапест у віршах В. Сосюри, О. Влизька, Д. Фальківського, М. Рильського, Є. Маланюка, О. Стефановича, амфібрахій – у близько шістдесяти поетичних текстах, сорок два твори написано дактилем. Некласичні метричні форми виділяємо у двадцяти трьох відсотках творів українських письменників 20-х рр. ХХ ст.

Висновки репрезентують узагальнені результати дослідження.

У сучасному літературознавстві, незважаючи на спроби трансформування, загальноприйнятими і фундаментальними залишаються літературні роди – епос, лірика, драма, які сягають своїм корінням часів античності.

Традиційний поділ лірики на громадянську (або політичну), філософську, пейзажну, любовну (або інтимну), на нашу думку, може бути переглянутий. У строкатому й різноманітному масиві поезії 20-х рр. ХХ ст. виділяємо тридцять її тематичних різновидів, взявши за основу диференціації концепцію І. Качуровського. У цьому контексті часто виникає проблема назви виду або ж розподілу творів між видами. Тому констатуємо часткову спорідненість пейзажної і мариністичної поезії та доволі широке визначення медитативно-філософської лірики, в якій дві її складові можна виділити в окремі види. Запропонований підхід є альтернативним і перспективним, хоч і потребує подальшого опрацювання.

У ході дослідження визначено, що в українському поетичному дискурсі 20-х рр. ХХ ст. найпоширенішою і різноманітною була філософсько-медитативна лірика, передовсім у творчості «неокласиків»: близько сорока відсотків у доробку М. Рильського, 23 твори – у П. Филиповича, 15 – у М. Драй-Хмари, 10 – у М. Зерова. Така поезія домінувала у поетичному спадку М. Бажана, Є. Плужника, В. Поліщука, Д. Загула, М. Йогансена, П. Тичини. Асоціативними роздумами над долею України сповнена лірика поетів-емігрантів Ю. Дарагана, Є. Маланюка, О. Стефановича та ін.

Зразки пейзажної лірики продемонстрували усі поети цього періоду, зокрема більше трьох десятків – М. Рильський, по два десятки – М. Драй-Хмара і М. Зеров. Серед поетів-емігрантів її культивували О. Стефанович, Ю. Дараган, Ю. Липа, Є. Маланюк.

Любовна лірика красномовно засвідчила, що кохання постійно супроводжує поета: 55 творів у В. Сосюри, 19 – у В. Поліщука, по 11 – у М. Бажана і М. Йогансена. У «неокласиків» зразків цієї поезії небагато: якщо у М. Рильського їх майже 40, у П. Филиповича – 15, то у М. Драй-Хмари – лише 1, у М. Зерова – жодного. Зверталися до теми кохання й поети-емігранти Є. Маланюк, Ю. Дараган, Ю. Липа.

На початку ХХ ст. з'явилися поетичні твори, де оспівано здобутки індустріалізації, змальовано образи аеропланів, літаків, дирижаблів, зокрема в М. Бажана, В. Поліщука, П. Тичини. Одним із провідних образів технічної поезії був Дніпрогес як символ успіхів і досягнень у розвитку країни того часу.

Більшість авторів 20-х рр. ХХ ст. творили урбаністичну лірику. Так, колоритні картини Києва, Харкова, інших міст України постають у поезіях М. Бажана, М. Зерова, М. Семенка, В. Сосюри, П. Филиповича.

Знаковою для цього десятиліття є поезія про голод. У творах М. Йогансена, М. Рильського, В. Сосюри, П. Тичини змальовані жахливі, моторошні епізоди страшної трагедії українського народу – голоду 1921-1922 рр.

Особливою ознакою тієї доби була поезія революційної тематики. Упродовж десятиліття ця лірика зазнала низки метаморфоз. Якщо спочатку в ній фіксуємо захоплення, віру в краще майбутнє в М. Бажана, Д. Загула, Є. Плужника, В. Поліщука, П. Тичини, то згодом з'являються розчарування, нерозуміння в М. Йогансена, В. Сосюри, засилля політики й ідеології, ворожості до класових супротивників. Творчість поступилася місцем ідеологічним вимогам.

На противагу політично заангажованій виділяємо патріотичну лірику М. Драй-Хмари, Д. Загула, Є. Маланюка, Є. Плужника, В. Сосюри, П. Филиповича. Історична поезія домінувала передовсім у творчості поетів еміграції. Є. Маланюк, Ю. Дараган, Ю. Липа, О. Стефанович інтерпретували долю України, звертаючись до різних історичних періодів і постатей її минувшини, проектуючи їх на сучасність.

Ознакою доби була практично повна відсутність тюремної лірики, зразок якої знаходимо у М. Драй-Хмари («І знов обвугленими сірниками»). Це пояснюється тим, що з ув'язнення мало кому вдавалося повернутися. То були поодинокі випадки, після яких письменники змінювали акценти у своїй творчості й життєвих переконаннях.

Яскравою характеристикою того часу була чимала кількість фатумної лірики, в якій відбилися драматичні події й екзистенційні настрої, як-от розчарування, сум, смуток у Д. Фальківського, Є. Плужника, П. Тичини, В. Сосюри, супроводжувані людськими втратами під час боїв, біль у М. Драй-Хмари, М. Зерова, зумовлений репресивними методами нової влади.

Часто поети зверталися до лірики, яку І. Качуровський називав «про поетів, митців і поезію», оскільки в ній автори осмислювали своє бачення ролі й призначення поета в суспільстві. Їхні позиції часто різнилися: одні відстоювали творчу свободу, як «неокласики», інші – М. Бажан, В. Сосюра – були прихильниками підпорядкування творчості інтересам громади, колективу, врешті владі (Д. Загул). Позиція митців змінювалася, трансформувалася залежно від подій і політичної ситуації (П. Тичина).

Незважаючи на суспільні зміни, в центрі української поезії 20-х рр. поставала людина з її внутрішнім світом. В одних авторів («неокласиків») це була творча особистість, якій важко прийняти жорстокість часу, вона прагнула краси і гуманності у світі. У творах інших письменників ліричний герой активно діє, змагається і бореться. Він – революціонер, іноді доволі жорстокий, як в окремих творах В. Поліщука. У деяких випадках ліричний герой балансував між цими позиціями, вагаючись і не знаючи, як йому вчинити, який вибір зробити, які цінності обрати.

Трансформацій зазнавали не тільки змістові акценти, а й форми поетичних творів. Врешті часто саме через форму автори намагалися створити нову поезію, яка б не мала нічого спільного з

класичним надбанням і літературними традиціями. Поети інколи використовували незвичну пунктуацію, усічені рядки, тому стали популярними акцентний вірш, верлібр.

Хоча жанр сонету був найрозповсюдженішою канонічною формою, однак не завжди поети дотримувалися його вимог, тим самим створюючи нові різновиди сонету. Жанр елегії та її різновиди наявні у кожного з українських поетів 20-х рр. До ідилії найчастіше зверталися М. Драй-Хмара, М. Рильський, О. Стефанович, до екфразису – М. Бажан, Ю. Дараган, М. Драй-Хмара, В. Поліщук, М. Рильський, П. Тичина. Зафіксовані приклади епіграми в М. Зерова, П. Филиповича, епітафії – в М. Йогансена, П. Тичини, М. Зерова, М. Драй-Хмари, В. Поліщука, ронделя – в П. Тичини, М. Йогансена, рондо – в М. Рильського, тріолета – в М. Драй-Хмари, газелі й танка – в В. Поліщука, псалма – в П. Тичини, Є. Маланюка, гімну – в В. Поліщука, Д. Загула, дифірамба – в Д. Загула.

Жанрові зміни простежено в народнопоетичних формах, які автори пристосовували до сучасного їм життя. Так, у творчості В. Поліщука веснянки й щедрівки набули політичного змісту. В центрі балад В. Сосюри постав «героїчний образ бійця революції», М. Йогансена – важка праця робітників, рибалок.

Українські митці намагалися експериментувати з традиційними метричними розмірами. Часто вони вдавалися до некласичних метричних форм (так, їхня кількість склала майже чверть усіх віршів, серед яких домінував дольник). Ямбом написано шістдесят відсотків аналізованих творів. Трискладові розміри властиві загалом десятій їхній частині. Відзначаємо і строфічне різноманіття української поезії 20-х років: до античних строф – дистихів, терцин – зверталися переважно «неокласики», толі як інші класичні строфи – секстина, септима, октава – використовувалися митцями частіше. Найпоширенішою строфою був катрен. Поети-авангардисти, як правило, уникали строфічного поділу.

Активний і яскравий розвиток української поезії 20-х рр. ХХ ст., на жаль, був коротким, обірваним силоміць і згас в ідеологічних кампаніях, заборонах і репресіях.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ВИКЛАДЕНІ В ТАКИХ ПУБЛІКАЦІЯХ:

1. Шапіро В. Інтертекстуальний зв'язок творів «неокласиків» з європейськими канонічними жанрами / В. Шапіро // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : [зб. наук. пр.] – Ужгород: Говерла, 2011. – Випуск 15. – С. 301-303.

2. Шапіро В. Видові модифікації поезії у творчості М. Йогансена / В. Шапіро // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – Луганськ: Луганський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2012. – №3. – С. 52-58.

3. Шапіро В. Концепція історії в поезіях Ю. Дарагана / В. Шапіро // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. – Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2012. – №3. – С. 340-344.

4. Шапіро В. Порівняльний аналіз видових модифікацій у поезії Миколи Зерова та Жозе-Марії де Ередіа / В. Шапіро // Вісник Черкаського університету. Філологічні науки. – Черкаси: Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2012. – №26. – С. 77-81.

5. Шапіро В. Жанрові ознаки в поезіях кохання В. Поліщука / В. Шапіро // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: лінгвістика і літературознавство: міжвуз. зб. наук. ст. – Бердянськ: Бердянський держ. пед. ун-т, 2013. – Вип. XXVII. – Ч. 2. – С. 113-121.

6. Шапіро В. Жанрові ознаки у «київській» поезії «неокласиків» / В. Шапіро // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – Луганськ: Луганський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2013. – №2. – С. 184-190.

7. Шапіро В. Інтертекстуальні особливості лірики М. Зерова / В. Шапіро // Актуальні проблеми української літератури і фольклору : [наук. зб.]. – Донецьк : ДонНУ, 2013. – Випуск 19. – С. 73-81.

8. Шапіро В. Категорія вида в поезії / В. Шапіро // Молодой ученый. – 2013. – №11. – С. 837-841.

ДОДАТКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ:

9. Шапіро В. Аналіз видового різноманіття поезії про Запорізький край в українській ліриці 20-х років ХХ ст. / В. Шапіро // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. – Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2013. – №2. – С. 141-145.

10. Шапіро В. Видо-жанрове різноманіття в поетичній спадщині Євгена Маланюка 20-х років / В. Шапіро // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (літературознавство). – Кіровоград: Кіровоградський держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка, 2013. – Випуск 124. – С. 176-184.

АНОТАЦІЯ

Шапіро В.Й. Порівняльно-типологічний аналіз видових і жанрових модифікацій української поезії 20-х рр. ХХ ст. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук зі спеціальності 10.01.01 – українська література. – Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, Тернопіль, 2015.

У дисертації досліджено видові і жанрові різноманіття української поезії 20-х рр. ХХ ст., визначено трансформації її формозмістових ознак. Уперше замість традиційного тематичного поділу лірики на громадянську, філософську, інтимну й пейзажну запропоновано, виокремлено і проаналізовано 30 видів поезії 20-х рр. ХХ ст.

У роботі виявлено й обґрунтовано типологічні жанрові й внутрішньожанрові зв'язки, інтерпретації жанрових різновидів. Проаналізовано новаторство і трансформації античних, середньовічних, східних, національних жанрів (щедрівки, веснянки, думи, обжинкові пісні), останні з яких автори намагалися осучаснити, підпорядкувати новим ідеологічним засадам.

Простежено модифікацію метричних і строфічних форм поетичних текстів 20-х рр. ХХ ст., зокрема античних строф у творчості «неокласиків» та інших класичних вірців, до яких зверталися чимало українських авторів.

Ключові слова: автор, вид, вірш, жанр, категорія, поезія, різновид.

АННОТАЦІЯ

Шапиро В.И. Сравнительно-типологический анализ видовых и жанровых модификаций украинской поэзии 20-х гг. ХХ ст. – Рукопись.

Диссертация на соискание учёной степени кандидата филологических наук по специальности 10.01.01 – украинская литература. – Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка, Министерства образования и науки Украины, Тернополь, 2015.

В диссертации исследовано видовое и жанровое разнообразие, украинской поэзии 20-х гг. ХХ ст., определены трансформации её формосодержательных признаков.

Впервые вместо традиционного тематического разделения лирики на гражданскую, философскую, интимную и пейзажную выделены и проанализированы 30 видов поэзии 20-х гг. ХХ ст. В работе выявлены и обоснованы типологические жанровые и внутрижанровые связи, интерпретации жанровых разновидностей. Проанализированы новаторство и трансформации античных, средневековых, восточных, национальных жанров (щедрівки, веснянки, думи, обжиночные песни), последние из которых авторы часто пытались осовременить, подчинить новым идеологическим принципам.

Рассмотрена модификация метрических и строфических форм поэтических текстов 20-х гг. ХХ ст., в частности античных строф в творчестве «неоклассиков» и других классических образцов, к которым обращалось много украинских авторов.

Ключевые слова: автор, вид, стих, жанр, категория, поэзия, разновидность.

SUMMARY

V.I.Shapiro Comparative typological analysis of type and genre modifications of Ukrainian poetry in the 1920s – Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Philology, Speciality 10.01.01 – Ukrainian literature. – Ternopil national pedagogical university named after Volodymyr Hnatyuk of Ministry of Education and Science of Ukraine, Ternopil, 2015.

This dissertation researches type and genre variety of Ukrainian poetry in the 1920s, defines the transformations of its form and content characteristics. The following theoretical categories have been analyzed and marked out: sort, type, genre, genre variety and synthesis.

The different approaches to the classification of literary works have been overviewed, particularly, approaches of M. Bakhtin, G. Pospelov, I. Kachurovs'kyy, N. Kopystyans'ka, T. Bovsunivs'ka. The recent concepts are characterized by highlighting actualization of unstable and consistent signs of a literary work. It is offered to divide literary works into five stages (sort, type, genre, genre variety and synthesis (modification)). We consider this approach to be the most prospective within the context of realia of the new stage of theoretical-literary achievements.

We have reviewed former ideologic-aesthetic and historical-literary views on originality of world literary standards transformation on the Ukrainian national basis.

Thirty types of poetry of the 1920s were first distinguished and analyzed instead of traditional theme division of lyric poetry into civil, philosophical, intimate and landscape. The theme classification of I. Kachurovsky was taken as a basis. The leading types included meditative-philosophical, landscape, revolutionary and love lyric poetry. We consider that artistic, historical, fatal types were less frequent. Having reviewed meditative-philosophical poetry, we can see that meditative component prevails in it. The philosophical component was less developed, and “neoclassicists” marked it out.

The typological genre and intra-genre connections, interpretations of genre variety were detected and justified in this work. The analysis has shown how ancient, medieval genres were enriched and transformed: elegy, idyll, ecphrasis, epigram, epitaph, dithyramb, rondel, rondo, sonnet, triolet, ghazal, tanka, religious sacred songs, and anthem. Particularly, “neoclassicists” adhered to the structural requirements of the ancient genres to the full. The genre of sonnet was the most widespread canonized form. However, though not always poets adhered to the genre requirements thereby creating new variations of sonnet. The genre of elegy and its variations can be found in the creative work of every poet. A lot of literary works of M. Bazhan, V. Sosyura, D. Zagul, D. Phalkivs'kyy, Y. Pluzhnyk can be correlated with the genre of elegy. The heroic image of a revolutionary is represented in the centre of ballads. The national genres were renewed (schedrivky, vesnyanky, dumy, folkloric genres), the authors often wanted to modernize and subordinate these genres to new ideological principles. M. Drai-Khmara, M. Yogansen, M. Ryl'skyy, P. Tychyna used the French forms of rondel, rondo, and triolet.

The genres of change are found in the folk-poetical forms that were mainly used to the contemporary life. Schedrivky and vesnyanky gained political sense in the works of V. Polischuk.

We have observed transformation of metrical and strophic forms of literary texts in their correlation to requests and needs of time, intertextual similarities and differences of metres. It was ascertained that “neoclassicists” mainly used ancient strophes such as distich and tiercet. Other classical examples – sixain, septenary, octave can be found in the works of many authors. The most common strophe was the quatrain. The avant-gardists often avoided division into strophes. The authors did not often use traditional metres. They tended to use non-classical metres more often. The poets sometimes used unusual punctuation, the lines contained only one word, and accentual verse, vers libre became popular. Yet the positions of classical poetry remained strong. “Neoclassicists” made a significant contribution, they used canonical genre form.

The authors aspired to use as few traditional metres as possible. The poets used non-classical metric forms more frequently. Their quantity made almost a quarter of all the verses, among which accentual verse had a leading role. It was the second indicator after the works with iambic verses that were in sixty percent of all the literary works. The tenth part of all the works has triple rhyme.

Key words: author, category, genre, poetry, type, variety, verse.